

APIE NRTIC

NRTIC yra nevyriausybinė organizacija, teikianti informaciją ir pagalbą asmenims, susidūrusiems su naujaisiais religiniais judėjimais. Centro steigėjai yra psichologijos, teisės, religijotyros, religijos sociologijos, religijos filosofijos, Bažnyčios istorijos bei teologijos sričių specialistai.

NRTIC nepriima jokios paramos iš grupių, apie kurias teikia informaciją visuomenei.

NRTIC teikia objektyvią informaciją apie naujuosius religinius judėjimus (NRJ – kultus, sektas, alternatyvias religijas). Tokia informacija suteikia galimybę daryti atsakingus pasirinkimus, mažina socialinę įtampą, kuri kyla dėl NRJ veiklos. NRTIC, bendradarbiaudamas su kitų sričių specialistais, siekia padėti buvusiems ir esamiems NRJ nariams atkurti santykius šeimoje, gauti kvalifikuotą psichologinę ar teisinę pagalbą. Mūsų tikslas – plėtoti pilietinę visuomenę, grįstą pasitikėjimu ir tolerancija.

Organizacijos adresą ir telefonus pasiteiravimui rasite šio lankstinuko nugarėlėje.

Religija.lt – NRTIC tvarkoma išsamiausia svetainė apie religiją ir naujuosius religinius judėjimus lietuvių kalba. Svetainėje pateikiama religinio gyvenimo Lietuvoje analizė, religijos sociologijos, religijotyros tekstai.

Atskira rubrika svetainėje skirta tiems, kuriems, susidūrus su „sektomis“, reikalinga pagalba.

NEMOKAMOS KONSULTACIJOS

NRTIC teikia nemokamas konsultacijas religinių ir pseudo religinių judėjimų klausimais. Dėl konsultacijų prašome teirautis telefonu arba el. paštu.

Naujųjų religijų tyrimų ir
informacijos centras

LYGIŲ GALIMYBIŲ
KONTROLIERIAUS TARNYBA

Progress
Programme

UŽ ĮVAIROVĘ
PRIEŠ DISKRIMINAVIMĄ

NAUJŲJŲ RELIGIJŲ TYRIMŲ IR INFORMACIJOS CENTRAS

Į mus galite kreiptis:

Paštu: Traidenio g. 10-1,
LT-08119 Vilnius

El. paštu: info@religija.lt

Telefonu:

Milda Ališauskienė: 8 686 13183
Donatas Glodenis: 8 685 44611

Klausimus naujųjų religijų specialistams
galite užduoti NRTIC žiniatinklio svetainėje
Religija.lt

© NRTIC, 2013. Visos teisės saugomos.

Dauginti ir platinti leidžiama nekomerciniais tikslais.
Platinti pakeistą tekstą ar tik dalį lankstinuko draudžiama.

*Informacija apie naujuosius
religinius judėjimus*

*Pagonybė ir
senovės baltų
tikėjimas*

KAS TAI?

Šiuolaikinės pagonybės judėjimai veikia įvairiose pasaulio valstybėse. Vakarų visuomenėse veikiančių pagonių judėjimų mokymai ir praktikos iš dalies persidengia su „Naujojo amžiaus“, ritualinės ar liaudyje paplitusios magijos, druidizmo, Wicca judėjimo tikėjimais ir praktikomis. Tuo tarpu dauguma šiuolaikinių Rytų, Vidurio ir Šiaurės Europos pagoniškųjų (dažnai vadinamų „prigimtinio tikėjimo“) judėjimų siekia atgaivinti ikirikščioniškas, dažniausiai etninių religijų (germanų, keltų, baltų, slavų ar kt.), tradicijas. Įvairios pagonybės šakos tarpusavyje skiriasi tradicija, apimtimi, vidine sandara, ritualais, dievybių įvardinimais, organizacija. Esti ir panašumų: laisva organizacinė struktūra, politeistinė, panteistinė ir/ar animistinė religijos doktrina, su astronominiu saulėgrįžos ir lygiadienių ciklu susiję ritualai, orientacija į gamtinį dvasingumą ir ekologiją.

KUR ŠIS JUDĖJIMAS VEIKIA?

Išplitusios maždaug XX a. 7-ajame dešimtmetyje Europoje ir Šiaurės Amerikoje, pagonybės idėjos minėtose šalyse turi šimtus tūkstančių prijauniančiųjų. Europoje veikia apie 20 pagonių bendrijų vienijantis Europos etninių religijų kongresas (angl. *European Congress of Ethnic Religions*, ECER). Lietuvos gyventojų surašymo duomenimis, 2001 m. buvo 1270 senajam baltų tikėjimui (šiuo metu taip įprastai apibūdinamos ikirikščioniškosios lietuvių, latvių, prūsų ir baltarusių religijos) priklausančių žmonių, 2011 m. – 5118. 2002 m. Teisingumo ministerijoje įregistruota senovės Baltų religinė bendrija. Ji vienija apie 30 įregistruotų arba neformaliai veikiančių Romuvos bendruomenių Lietuvoje ir užsienyje (Didžiojoje Britanijoje, Norvegijoje ir JAV). Bendrijoje vyrauja subkultūrinuose renginiuose ir apeigose aktyviausiai dalyvaujantis jaunimas. Bendruomenėms atstovauja senojo tikėjimo ir apeigų žinovais laikomi vaidilos, kurie sudaro Vaidilų ratą (aukščiausią bendrijos valdžią). Jie vadovauja bendruomeninėms apeigoms, atlieka jungtvių, krikštynų ir laidotuvių apeigas.

SENOVĖS BALTŲ TIKĖJIMAS LIETUVOJE

Senovės baltų tikėjimo Romuvos bendrija yra pagrindinė pagonybės judėjimą Lietuvoje atstovaujanti organizacija. Pasak romuvių, „Romuvos“ pavadinimas reiškia „šviesą ir

ramybę“ ir siejamas su pagrindine VI a. Prūsijoje veikusia baltų šventykla Romove ar Rikojotu. 1930 m. Lietuvoje įkurta pirmoji Romuvos bendruomenė, kurios veikla po dešimtmečio nutrūko. 1967 m. įkurta į etninės kultūros išsaugojimą orientuota kraštotyros draugija Ramuva. Jos veiklos pagrindu 1992 m. buvo įregistruotos pirmosios Baltų tikėjimo religinės bendruomenės Vilniuje ir Kaune. 2002 m. Vilniuje buvo iššventintas Romuvos Krivis (aukščiausias senojo baltų tikėjimo bendrijos dvasininkas ir vadovas) Jonas Trinkūnas. Tokiu būdu, pasak šio tikėjimo išpažinėjų, buvo atstatyta senoji krivių tradicija. Lietuvoje taip pat yra kitų, Romuvai nepriklausančių pagoniškųjų grupių: orientuotų į „Naujojo amžiaus“ dvasingumą ezoterinių pagoniškųjų grupių (*Ožnugario Romuva*, *Kuronas*, druidai ir pan.), baltiškiosios karybos brolijų (*Vilkatlakai*, *Kovarnis*, *Varingis*, *Karionys* ir pan.), baltiškąją kultūrą paremtų postfolkloro muzikinių grupių (folklorinio metalo grupės *Žalvarinis*, *Obtest Poccolus*, folklorinio roko grupė *Atalyja*, vyrų folklorinės grupės *Ugniavijas*, *Karužė* ir pan.), etniškųjų amatų grupių ir kt.

KUO TIKI PAGONYS?

Romuviai tiki, kad pasaulis (gamta) yra gyvas, amžinas ir šventas, apgyvendintas tarpusavyje sąveikaujančių dievybių, žmonių ir mirusiųjų protėvių. Dievybės nuolat perkuria pasaulį, o žmonėms jame skirta gyventi pagal tradicinį dorovės įstatymą (žmoniškumą) – taip visiems palaikant pasaulio ir žmonijos darną. Pagrindinės panteistinės ir politeistinės baltų pasaulėžiūros su gamta siejamos dievybės: dievai kūrėjai – Dievas (dangaus dievas kūrėjas) ir Vėlinas (protėvius globojantis žemės ir požemio dievas); Perkūnas (palaikantis pasaulio tvarką teisingumo dievas); Žemyna (žemės ir gamtos deivė); Laima (likimo ir gimimo deivė); Gabija (namų židinių globojanti ugnies deivė) ir kt. Žmogaus prigimtis laikoma gera, o universali moralinė gėrio ir blogio problema paaiškinama darnos žmoguje ir žmonijoje stoka. Tikima pomirtiniu sielos gyvenimu Dausose (Dievo ir protėvių buveinėje, kurioje gyvena mirusiųjų vėlės ir žiemoja paukščiai), gyvųjų ir mirusiųjų bendravimu apeigų metu. Akcentuojama lietuvių kalbos, žemės ir tautos bei pastarosios pagrindo – šeimos ir giminės (jas sudaro gyvieji ir mirusieji) svarba. Lietuvių etninė praeitis suvokiama kaip dvasinės stiprybės šaltinis, o šventos gamtos vaizdinys neretai siejamas su tėvynės ir tautinėmis idėjomis bei vertybėmis. Tokie tikėjimai priimtini daugumai Lietuvos pagonių.

KAIP JIE GYVENA?

Romuvos bendruomenės švenčia kalendorines, šeimos, tautines šventes, jų metu atlieka religines apeigas, kurių dėka siekia atkurti ir atskleisti, sustiprinti ir palaikyti juos supančios aplinkos sakralumą. Pagrindinės romuvių apeigos susijusios su gamtos (ypač, astronominėmis solsticijomis ir lygiadieniais) ir žmogaus gyvenimo ciklais. Viena svarbiausių apeigų atlikimo formų – liaudies dainų dainavimas (liaudies dainos laikomos ir vienu pagrindinių Romuvos religijos šaltinių). Apeigos įprastai atliekamos senosiose lietuvių šventvietėse – alkuose. Alkai – kalvos, uolos, akmenys, medžiai, vandens telkiniai ir pan. – pagonių laikomi tarpininkais tarp žmonių ir dievybių. Romuviai taip pat įsitraukę į įvairaus pobūdžio kultūrinę veiklą, rengia vasaros stovyklas, organizuoja konferencijas, stato aukurus ir šventyklas, ir pan. Romuvos ritualinio folkloro grupė *Kūlgrinda* rekonstruoja ir atlieka senąsias folklorines dainas ir giesmes. Nereguliariai leidžiami romuvietiški žurnalai („Druvis“, „Ramuva“, „Romuva“).

KUO JUDĖJIMAS PATRAUKIA?

Pagoniškieji tikėjimai ir juos skleidžiantys judėjimai, kaip viena iš reakcijų į globalizacijos procesų skatinamus kultūrų vienodėjimo, paviršutiniškumo tendencijas, populiarėja šiuolaikinėse visuomenėse. Pagonybės idėjos tampa patrauklios mąstantiems apie tradicinių ir tautinių idėjų atgimimą, ieškantiems gamtinio dvasingumo, norintiems grįžti prie etninių ir ikirikščioniškų tapatybių, senųjų papročių ir vietinių vertybių, siekiantiems rekonstruoti tradicines ikirikščioniškas religijas. Judėjimas patrauklus gamtoje įkvėpimo, darnos su lokalia aplinka ir su ja siejama praėjimais ieškantiems asmenims.

PROBLEMOS, KONTROVERSIJOS

Daugiausiai kontroversijų ir neigiamų visuomenės reakcijų senovės baltų tikėjimo bendrija Romuva sulaukė 2001 m., kai viešojoje erdvėje pradėta diskutuoti apie šios bendrijos tradiciškumą ir galimybes tapti tradicine religine bendrija. Tuo metu kelti klausimai apie jos tikėjimo ir tradicijos autentiškumą bei tęstinumą vis dar lieka aktualūs ir šiandien. Kita kontroversiškai vertinama senovės baltų tikėjimo bendrijos ir kitų pagonių veikla – kritiškos nuostatos krikščionybės ir ypač Katalikų bažnyčios atžvilgiu.